

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen



MEDITATIE

Geen plaats voor de plaatsbereidende Borg

Geen plaats

Lukas 2:7 gedeeltelijk

De inwoners van Bethlehem stonden niet klaar om Jozef en Maria te ontvangen. Ze waren niet uitgegaan om deze nazaten van koning David te begroeten. Er was geen plaats voor hen in de herberg. De inwoners van Bethlehem waren bekend met het Woord Gods. Het waren geen heidenen. De inwoners van Bethlehem konden bekend zijn met de beloften, opgetekend in het Woord. Ook met de beloften aangaande de geboorte van de Zaligmaker. Geen plaats voor de Zaligmaker in Bethlehem.

Zo is er in de Gode-vijandige wereld geen plaats voor de volgelingen van Christus. Geen plaats in de godsdienst zonder de vreze Gods.

Wat een vijandschap, haat en tegenwerking moet ondervonden worden. Is het ook uw ervaring: geen plaats?

In het hart en leven van de gevallen mens is geen plaats voor de Heere, voor Zijn Woord, voor het onderwijs dat Hij geeft, voor Zijn knechten en voor Zijn volk.

In de staat der rechtheid had God alle plaats in het hart en leven van de mens, en de duivel geen enkele plaats. Door de val heeft de mens alle plaats ingeruimd voor de duivel, voor de zonde, voor onrechtvaardigen, voor de wereld, voor het eigen-ik, voor genoegens en zondige gemakkelikheden.

Het hart staat er niet maar op een kiertje voor open, maar wagenwijd! Wat is de mens bedacht op eigen voordeel in tijdelijke dingen.

Bij ware zelfkennis verheffen wij ons niet boven de inwoners van Bethlehem. Dan zeggen we niet: zo zouden wij het niet doen. Bethlehem is het beeld van het hart van de gevallen zondaar. Door ontdekkende genade herkennen wij onszelf in de houding van de inwoners van Bethlehem.

Geen plaats voor Hem, Die Zijn plaats in de hemelse heerlijkheid wilde verlaten. Geen plaats voor Hem, Die arm wilde worden.

Welk een rijk evangelie mag er op de Kerstdagen gepredikt worden. Hij, voor Wie geen plaats ingeruimd zou worden, werd geboren om plaats te verwerven in de hemelse gelukzaligheid.

Bij de geboorte van de Zaligmaker geen plaats in Bethlehem. Ook was er geen plaats voor Hem in Kanaän. Herodes wilde Hem immers doden. Hij moest naar Egypte vluchten. Geen plaats voor Zijn volmaakte prediking. Men wilde Hem immers van de steilte afwerpen en Hem doden.

Zo is er bij de gevallen mens ook geen plaats voor de prediking van Zijn knechten. Bedekte of openlijke vijandschap treedt aan het daglicht. Bij de kruisiging komt uit dat er voor Christus geen plaats was op de aarde en geen plaats was in de hemel. Hij hing tussen hemel en aarde. Aan het kruis geen plaats voor Hem naar Zijn mensheid in de liefde Gods, in de gunst Gods en in de nabijheid Gods. Deze weg wilde Hij gaan om plaats te verwerven. Is dat geen rijk evangelie?

Christus gaat plaats verwerven voor mensenkinderen die de plaats van de eeuwige ondergang verdiend hebben. Christus heeft het bij de hemelvaart gezegd: Ik ga heen om u plaats te bereiden. De Heilige, heengegaan naar de hemel om voor onheiligen in zichzelf plaats te bereiden. De Rechtvaardige heengegaan om voor onrechtvaardigen in zichzelf plaats te bereiden. Plaats te bereiden voor hen die van nature kinderen des toorns zijn.

God maakt door genade plaats voor Zijn Zoon in het hart en leven van mensenkinderen. Hij ontdekt aan de onreinheid van het hart. Hij werkt een uitzien naar Christus. Hij verbreekt in beginsel de vriendschap der wereld en de lust in het kwade. Hij maakt hier tot vreemdeling en bijwoner. Eenmaal zullen zij die de Heere mochten leren vrezen komen in het Vaderhuis. Die plaats hebben zij zelf niet gezocht. Zij hebben van zichzelf hun best gedaan om in de eeuwige ondergang te komen.

Erg is het wanneer we onbekeerd zouden blijven, wanneer we plaats blijven

inruimen voor de wereld, de zonde en de satan. Nog klopt de Heere aan de deur van het hart. Daarin betoont Hij het geen lust in uw dood te hebben, maar daarin dat er bekering zou komen. Een historisch geloof is onvoldoende. We denken aan de regels waarin dit zo treffend wordt weergegeven:

Want was G'ook duizendmaal o Kind in Bethlehem voor ons geboren, als G'in mijn hart geen woning vindt, dan blijf ik nog voor U verloren.

Het drijve uit in de binnenkamer. God kan en wil wond'ren werken. Hij kan en wil plaatsmaken voor Hem, voor Zijn Zoon, voor Zijn Woord, voor Zijn volk, waar dit van nature niet is. Hij ontdekt naar Zijn welbehagen aan zonde en schuld. Dat is een onbegrijpelijk groot wonder. Niemand van hen die de Heere mogen vrezen zou ooit enige plaats voor Hem inruimen. Nu is het de begeerte van het hart alle plaats voor Hem te maken. Ze kennen verwondering over de liefde des Vaders, Die Zijn Zoon heeft gezonden, over de liefde des Zoons, Die op aarde wilde geboren worden, lijden en sterven, over de liefde des Heiligen Geestes, Die het Woord krachtdadig wilde toepassen aan het hart.

Het Kerstevangelie is ontdekkend: geen plaats voor de Zaligmaker in Bethlehem, maar ook geen plaats voor de Zaligmaker in het hart van de gevallen mens. Maar het Kerstevangelie is ook rijk vertroostend. Christus wilde de hemelse heerlijkheid verlaten om er plaats te verwerven voor hen die naar recht in de eeuwige rampzaligheid zouden moeten komen. Hij heeft plaats verworven in het Vaderhuis. Bij de hemelvaart is Hij daarheen gegaan om plaats te bereiden. Hij doet in het Vaderhuis komen. Helwaardigen zullen door vrije genade, naar het welbehagen Gods, ten hemel ingaan.

A. van Heteren

Inhoud

In dit nummer van ons blad is van de hand van ondergetekende een kerstmeditatie geplaatst over Lukas 2:7b. Van de hand van ds. P. den Butter treft u een vervolgartikel aan over de woorden van Agur en een column. Ds. M.C. Tannis schrijft over 2 Tim. 2:9 en 10 onder het opschrift "Welk een woord. Daarom volharding. Gods Woord is niet gebonden." Ds. J.M.J. Kieviet besluit zijn serie over de verzegeling met de Heilige Geest. Ds. P. Roos levert onder de titel "Evolutie" zijn bijdrage. Ds. K. Visser schrijft over de derde synodeweek. Er is een stukje overgenomen van wijlen prof. G. Wisse getiteld: "Leven op de belofte."

Kerstdagen en jaarwisseling

Jong en oud willen wij van harte gezegende kerstdagen toewensen. De Heere make plaats in ons hart voor het eerst of al meer voor de Zaligmaker. Mag u door genade al een onderdaan van Christus zijn? De tekenen der tijden vermenigvuldigen zich. De wederkomst nadert. Hoe zal het zijn als we de dag van de wederkomst zullen meemaken? Nu we dit schrijven is het jaar 2007 al weer bijna

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.

Advertenties € 0,38 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

ten einde. Velen zijn ook dit jaar weer de weg van alle vlees gegaan, soms op het aller onverwachtst. De Heere gedanke en trooste de nabestaanden. De Heere geve dat in het nieuwe jaar ons blad niet alleen zal mogen verschijnen, maar bovenal dat de verschijning ervan gezegend mag worden. De Heere gedanke redactieleden, commissieleden, medewerkers uit de kerken en van de

drukkerij waar we een uitstekende samenwerking mee mogen hebben.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 3 januari verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 20 december. Dit in verband met de drukte rond de jaarwisseling. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

Bijbelstudie

Woorden van Agur - 11

Spr. 30:15,16:

De bloedzuiger heeft twee dochters....

Wanneer is een mens tevreden? Toen men eens aan de miljonair Rockefeller de vraag stelde: Hoeveel is er nodig voordat een mens tevreden is? antwoordde hij: Nog een beetje meer. Zijn eigen ondervinding zal hem dat wel geleerd hebben. Maar als dat al gezegd wordt door iemand die in ieder geval aan geld geen enkel gebrek had, wat dan te denken van hen die het met minder moeten doen? Welnu, kijk maar eens om u heen in deze wereld. Laat alles ons niet weten, dat Rockefeller gelijk had?

Agur heeft daar ook wat van gezien. In zijn dagen was het dus ook al waar. Het hangt samen met het feit, dat we niet langer in het Paradijs leven. Voordat Adam en Eva uit dat Paradijs verdreven werden leefden zij in grote tevredenheid. Tevreden waren ze met God en met alles wat God hun gaf. Maar ook met alles wat Hij hun niet gaf. Dat heeft geduurd tot het moment waarop de duivel via de slang hen ontevreden begon te maken. Hij slaagde in zijn opzet en sindsdien is de mens niet langer tevreden. Hij wilde meer zijn; als God zijn. Hij wil meer hebben ook. Altijd maar meer. En dat verlangen is hem altijd blijven beheersen. Vandaar al die onrust en dat hijgend jagen naar meer en meer.

Als Agur in de wijze woorden die hij neerschrijft ook dit thema aan de orde stelt doet hij dat door opnieuw gebruik te maken van de stijlfiguur van de getalenspreuk. Hij heeft het over de twee dochters van de bloedzuiger en van die twee komt hij bij drie en van drie bij vier: vier voorbeelden van dingen die nooit zeggen: Het is genoeg! Op deze manier heeft Agur iets op papier gezet wat we gemakkelijk kunnen onthouden.

Bloedzuiger

Agur neemt ons mee naar de dierenwe-

reld, zoals de Bijbel dat zo vaak doet, om ons vanuit die dierenwereld een stukje onderwijs te geven. Dit keer gaat het over de bloedzuiger. Eigenlijk een vies en griezellig beest: een soort worm, die in poelen en moerassen leeft. Zo'n bloedzuiger maakt gretig gebruik van elke gelegenheid die hem geboden wordt om zich aan een ander schepsel vast te hechten. Is hem dat gelukt dan zuigt hij met z'n gespleten tong bloed uit dat slachtoffer. De bloedzuiger is dus een parasiet, die leeft van het bloed van een ander schepsel.

Vroeger, toen de medische wetenschap in feite nog maar in de kinderschoenen stond maakte men vaak gebruik van dit soort beestjes. Met name als men vermoedde dat een bepaalde patient te veel bloed had en daardoor allerlei gevaren liep. Men bracht dan bloedzuigers op het lichaam aan en liet die dieren hun gang gaan.

Kennelijk heeft Agur die bloedzuigers goed bekeken. Hij heeft ook de twee dochters van de bloedzuiger gezien. Daarmee zal hij bedoelen de twee uiteinden van de gespleten tong die beide gebruikt worden om bloed te zuigen. Toen Agur ze bezig zag was het net alsof hij wat hoorde. Zeiden die twee 'dochteren' niet voortdurend: Geef, geef? In het Hebreeuws: Hab, hab! Bij het horen van die woorden zie je de twee bekjes van de dochters als het ware in het bloed van het slachtoffer happen.

Dat verschijnsel is toen voor Agur een beeld geworden van de onverzadigbare begeerten, die het leven van mensen beheersen. De begeerte om alsmaar meer te willen hebben. Nooit is het genoeg. Steeds meer bloed wordt door de bloedzuiger opgezogen. Altijd gaat hij er mee door. Zodra hij zich weer aan een slachtoffer heeft kunnen vasthechten is er weer dat 'Hab, hab'.

Toen Agur met deze illustratie uit de dierenwereld in gedachten om zich heen

keek, zag hij nog een aantal andere krachten en machten die eveneens altijd bezig zijn met naar zich toe halen en toch nooit genoeg hebben.

Nog vier voorbeelden

Eerst noemt hij dan het graf. Terecht. In dit opzicht mag het graf gerust als nummer één genoemd worden. Wat zijn er al velen in het graf gelegd. Wat moet er vaak een nieuw graf worden gedolven. Wat moeten de begraafplaatsen gedurig worden uitgebreid en wat gebeurt het vaak, dat in de buurt van grote bevolkingscentra oude graven (en vaak nog niet eens echt oude graven) moeten worden geruimd om voor nieuwe slachtoffers van de dood plaats te maken. Komt er dan nooit een eind aan? Is het graf nooit verzadigd?

Nee, nooit zegt het graf: Het is genoeg: de rest van de mensen mag blijven leven. Nooit is het graf verzadigd. Altijd zullen er nieuwe slachtoffers in worden achtergelaten. Ieder mens krijgt z'n beurt. Uw en mijn beurt komt ook. Daar zijn we zeker van. Niemand zal worden overgeslagen, hoe oud hij of zij ook mag worden.

Aangrijpende gedachte, nietwaar? Ja, grijpt het ons wel eens aan? Bezoek een kerkhof en leg uw oor daar eens te luisteren. Hoort u dat kerkhof zeggen: Het is genoeg? Nee, u kunt wat anders horen, zeker als u daar uw bijbel ook bij de hand hebt: De mens gaat naar zijn eeuwig huis. Het is de mensen gezet eenmaal te sterven... En kijk eens... Ziet u niet hoe het graf zijn armen als het ware al naar u uitstrekt en zegt: Geef, geef? En nog maar even, nog maar een paar jaar, en we zijn een nieuw slachtoffer. Wie leeft er die de slaap des doods niet eens zal slapen? Agur, u hebt gelijk: Het graf zegt nooit dat het nu wel genoeg is.

Agur noemt ook de gesloten baarmoeder. Alweer een geschikt voorbeeld. Ook die onvruchtbare moederschoot zegt nooit: Het is genoeg. Kan een vrouw, die een aantal kinderen heeft voortgebracht best erg tegen een eventuele volgende zwangerschap opzien en zegt haar schoot bij wijze van spreken dan wel eens: Het is genoeg! de onvruchtbare schoot zegt dat nooit.

Luister nog eens naar wat Rachel tegen haar man Jacob zei. Zij was onvruchtbare en dat terwijl haar zuster, die ook met dezelfde Jacob was getrouwd, kind na kind kreeg. Wat had Rachel het er moeilijk mee. Wat was ze afgunstig op Lea. Wat had ze in stilte ook een wrok tegen haar man. Hoor maar: *Geef mij*

kinderen! of indien niet, zo ben ik dood (Gen. 30:1). Daar hebt u de roep van de onvruchtbare schoot: Geef, geef. En altijd blijft die schoot dat roepen. Nooit verstomt die roep.

Verder heeft Agur die roep gehoord vanuit de aarde, die onder de brandende zon heeft liggen uitdrogen en die nu gescheurd en gebarsten is. Kurkdroog is de aardkorst geworden en op zo'n akker kan niets bereikt worden. Zaaïen op die akker is onmogelijk. Een oogst zal er nooit op kunnen groeien. En uit die droge kluiten en die diepe barsten hoort Agur ook de roep opklinken: Geef, geef. Als er dan een regenbui valt, zegt die uitgedroogde grond dan snel: Het is genoeg? Nee, er is behoefte aan meer. En aan nog meer. De aarde die niet van water verzadigd is - over zo'n aarde gaat het - zegt nooit: Het is genoeg. En altijd is er weer nieuwe behoefte aan hemelwater.

Tenslotte noemt Agur het vuur. Weer een sprekend voorbeeld. Hoeveel het vuur ook al verteerd heeft, altijd wil het wel meer brandstof hebben. Alles wat brandbaar is, is welkom. Altijd grijpen de vlammen het aan en het proces van verbranden en verteren gaat altijd maar door. Nooit zegt het vuur: Het is genoeg. Denk maar eens aan de grote moeite die mensen moeten doen om bosbranden geblust te krijgen. Er gaat geen jaar voorbij of ergens op onze aarde verteren zulke branden grote stukken bos. En alles wat maar brandbaar is gaat in vlammen op.

Dat zijn zo een paar dingen die net als de bloedzuiger onverzadigbaar zijn. Nooit horen we: Stop maar, ik heb genoeg; ik ben nu tevreden. Nooit zal dat de taal worden van het graf, de gesloten baarmoeder, de droge aarde en het vuur. Altijd is het: Geef, geef!

Onverzadigbare begeerten

Wat Agur ermee zeggen wil? Hij heeft ontdekt, dat in dit alles een duidelijk beeld te zien is van de onverzadigbare begeerten van het menselijke hart. Zegt de Prediker het ook niet? Die heeft het over het oog dat niet verzadigd wordt van zien en het oor dat niet verzadigd wordt van horen. Altijd is er nog wel iets dat we ook zouden willen hebben.

Op deze onverzadigbare begeerte naar altijd maar meer wordt vaak op een geraffineerde manier ingespeeld door de reclame. Niet zonder reden is die reclame dan ook wel getypeerd als 'verborgen verleiders'. De reclame in de kranten; de reclame langs de wegen. En vooral de winkelcentra, de meubel-

boulevards, e.d. De dingen die aan ons voorgesteld en aangeprezen worden zijn toch eigenlijk onmisbaar, nietwaar? Waarom zouden de burens ze wel aanschaffen en wij niet? Waarom zouden we tevreden zijn met een kleine auto als er ook duurdere en luxere te krijgen zijn? Waarom zouden we niet eens een nieuwe keuken aanschaffen? Waarom ook niet dit? Waarom ook niet dat?

Duizenden zijn de begeerten en wanneer is een mens tevreden? Is het niet net als in de droom van Faraö? Die zag zeven magere koeien. Wat waren ze mager! Hij zag ook zeven vette koeien. En die waren inderdaad vet. Toen zag hij dat de zeven magere koeien de zeven vette opaten. Maar het hielp niets. De zeven magere bleven mager. Er kwam geen onsje vlees extra aan. Was het genoeg? Waren ze tevreden? Geen denken aan.

Nee, die twee dochters van de bloedzuiger houden niet op. Laten we die twee eens een naam geven. Noem de ene dan gierigheid en de andere verkwisting. Al-lebei willen ze hebben, hebben, hebben. Gierigheid wil hebben om te houden en op te potten en rijk te worden. Alsof wij mensen hier altijd zullen blijven... Verkwisting wil hebben om te kunnen uitgeven, goede sier maken, feest vieren, je van alles kunnen veroorloven. Alsof dat echte vervulling en vrede geeft. En in dwaze blindheid blijven we zeggen: Hab, hab.

Is dat ons leven nog? Draait ons leven nog om deze dingen? Zijn we altijd nog maar bezig met het vergankelijke? Wat een ongelukkig leven is dat. Altijd moet u er weer op uit. Altijd is er weer die onrustig makende drang van binnen die ons ontevreden houdt. Wat een tijd gaat er zo heen met dingen die toch niet verzadigen kunnen. Wat een genadetijd wordt op die manier verbeuzeld. En onze arme ziel komt tekort. Ja, zo zijn we zelf ook weer het slachtoffer van de dochters van de bloedzuiger die kennelijk al het bloed uit ons bestaan zuigen. En straks komen we om en zijn we voor eeuwig arm en naakt.

Het kan anders

Kan het dan anders? Zeker kan het anders. Die verkeerde drang van binnen die ons is gaan beheersen sinds de deur van het Paradijs achter ons in het slot viel, kan overwonnen worden. Wanneer? Als we God leren kennen als het allerhoogst en eeuwig Goed. Als we de Heiland leren kennen als een algenoegzame Zaligmaker. Als we in het geloof leren zeggen: De Heere is mijn Deel. Of: De Heere is mijn Herder; mij zal niets ontbreken.

Dat leerde Paulus en hij getuigt ervan. Sla Filippenzen 4 maar op. Paulus heeft in de gevangenis bezoek ontvangen van Epafroditus, de afgevaardigde uit Filippi. Die heeft voor Paulus het een en ander meegebracht en daar dankt Paulus nu voor in de brief die hij aan de gemeente in Filippi schrijft. En dan lezen ze daar straks - en wij lezen het met hen mee - dit wonderlijke getuigenis van christelijke tevredenheid: *Ik heb geleerd ver genoegd te zijn in hetgeen ik ben. En ik weet vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; alleszins en in alles ben ik onderwezen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden, beide overvloed te hebben en gebrek te lijden. Ik vermag alle dingen door Christus Die mij kracht geeft.*

Kerkelijk actueel

EVOLUTIE

Andries Knevel heeft van zich laten horen in zijn boek "Avonduren". Hij sprak woorden van zelfreflectie over de door hem beleefde ontwikkeling in zijn leven; we kunnen spreken van een koerswijziging. Het had verder te maken met opmerkingen over de ChristenUnie. Hij constateert dat de CU zich in sterke mate aangepast heeft, nu de partij regeringsverantwoordelijkheid draagt (paradigmashift). Opvallende opmerking: de CU zou kunnen opgaan in of samenwerken met het CDA. Knevel zelf heeft geen bezwaar tegen die gang van zaken, maar hij vraagt de CU wel hierin eerlijk te zijn.

De stroom

Voor ons is op deze plaats de conclusie belangrijk dat zowel de CU alsook Knevel beide een ontwikkeling hebben mee gemaakt. Deze ontwikkeling: de CU nadert tot het CDA, de EO tot de NCRV. Dat laatste zal niet te veel gezegd zijn. Zulke ontwikkelingen lopen op veel meer gebieden door onze maatschappij en door onze kerken. Men zou misschien kunnen stellen dat onze kerken door de loop der tijden zijn opgeschoven in de richting van de Hervormde Kerk, zoals deze tot voor kort bestond. Kerken van de scheiding soms beduidend veel verder afgedreven dan een deel van de vaderlandse kerk, waaruit zij uit onvrede over de verwereldlijkte koers destijds vertrokken zijn. Er zijn veel plaatsen waar de Geref. Bondsgemeente een meer Bijbelse prediking verwoordt dan de CGK of de GKV.

In dit opzicht is het schokkend om bijvoorbeeld een kerkelijk jubileum mee te maken. Een gemeente die een honderdjarig jubileum beleeft, moet zich gaan verdiepen in de motieven van de stichters van destijds en zal vervolgens bemerken dat men van de motieven van het voorgeslacht ver verwijderd is. Ik hoorde van een niet CG gemeente, die een eeuw bestond. Hoe aandacht te geven aan de mannen van het eerste uur?

Hier is een man, die tot innerlijke rust gekomen is. Zijn onrust en die altijd doorgaande honger naar meer is voorbij. Paulus zegt niet meer: Geef, geef. Hij kan zeggen: Het is genoeg. Hij heeft namelijk geleerd, dat Gods genade genoeg is. Genoeg voor hem. Genoeg in leven en sterven. De Heere is zijn genoegzaam Deel, zijn God.

Paulus is niet meer onder de beheersing van de bloedzuiger. Hij heeft de Zaligmaker leren kennen. De Zaligmaker, die kwam om Zijn bloed te geven. Toen Paulus Hem leerde kennen had hij genoeg. Echt genoeg.

P. den Butter

Dat waren mensen die een zeer rechte en zuivere Bijbelse prediking voorstonden, die wisten van het bevindelijke leven tussen God en de zondaar. Hoe ging men dat onbekende van vroeger gedenken? De gemeente werd opgewekt zich allemaal te steken in de kledij van de vorige eeuw; de oude stijl kwam een ogenblik weerom. Ja, men schrok er zelfs niet voor terug een heel onderscheidenlijke en reformatische preek te lezen van een dominee van een eeuw geleden. Bezinning op eigen veranderde koers ontbrak; zelfs de preek werd gezien als een stukje folklore. Men heeft ongetwijfeld gedacht dat men er nu gelukkig anders over dacht. Maar best eens aardig om zoiets mee te maken (....). Vroeger woonden de mensen in vaak bekrompen huizen, kleepte men zich omslachtig en pompeus, hield men er bekrompen opvattingen op na, en, welja, vatte men het Woord van God en allerlei geestelijke zaken veel te eng en benauwd op. Wij zijn heel andere mensen geworden. De Kronieken van Juda tonen ons verschillende koningen die goed begonnen zijn en daarvan uiteindelijk weinig van overhielden.

Panta rei, alles stroomt. Alles is in beweging, wij ook allen. En dat gaat geleidelijk. Neem de loop van een rivier als de Rijn. Het water stroomt vanuit Zwitser-

land naar onze lage landen. Het stroomt al maar. Het komt uiteindelijk terecht in een totaal veranderde omgeving, waar het heel anders is als in brongebied. Zo gaat het water. Maar hoe gaan de vissen? Het is voorstelbaar dat deze in een omgekeerde richting zwemmen, omdat de rivier onderweg vervuult; de vis zwemt omhoog omdat de bronnen zuurstofrijk water bevatten. Maar niet alle vissen doen dat.

Vanuit menselijk oogpunt bezien kan ik me indenken dat Knevel deze weg opgegaan is. Hij is via zijn functie in aanraking gekomen met de brede lagen van onze maatschappij. Dat zal ook het geval zijn met andere leden van onze kerken, zoals ds. Van der Veer en Rouvoet. We hebben zelfs waardering voor hun inzet op de posten waar zij gesteld zijn. Maar ook zij ontwikkelden zich. En zij gingen op een gegeven moment over een grens, die anderen niet meemaken, zoals de Rijn een grens passeert, als zij stroomt vanuit Duitsland naar Nederland. Maar eerlijkheidshalve zijn wij allen ook in ontwikkeling. De CGK is in beweging, het RD is in beweging, het Reformatorisch onderwijs is in beweging.... Wij hebben op allerlei andere terreinen ook een ontwikkeling meegeemaakt, waarop we kritisch moeten toezien. En het water stroomt langzaam, je merkt het nauwelijks; je merkt het pas op een moment, waarop het allemaal al gebeurd is.... Panta (alles) stroomt. Behalve sommige vissen, die in het oog van anderen wel erg eigenwijs zijn en die onderweg heel veel andere en grotere vissen tegenkomen, die in tegenovergestelde richting zwemmen. Zij kregen het in de benedenloop steeds meer benauwd. Daarom luidt een bekend woord: ecclesia reformata reformanda est. De kerk der Reformatie moet telkens weer gereformeerd worden. In het schoolplan van een Reformatorische school lees ik de opmerking over de achterban: "Er is weinig TV-bezit, maar de computerdichtheid is daarentegen groot". Een zin met consequenties, die ook daar niet voorzien wordt. Ook u en ik voorzien dat niet. U kunt zelf nauwelijks beseffen welke consequenties wij dagelijks nemen. Ik zelf sta dus ook niet vanaf de oever naar de stroming te kijken, de stroming van anderen....

De oprichters van de EO zoals ds. Glashouwer sr. en de zijnen hebben echter deze ontwikkeling nooit zo bedoeld. De motieven die leidden tot oprichting van het Refo-onderwijs kunnen verleden tijd zijn. Is het denkbaar dat het RD langzaam maar zeker opschuift naar een blad als Visie? Het zal bij hoog en laag ontkend worden, maar dat is geen garantie. Wij zwemmen allen. U en ik ook. Van Luther is opgemerkt dat hij zich

tijdens zijn leven ook aan veranderende visies heeft gewaagd, bijvoorbeeld over de uitverkiezing. Men onderscheidt dan tussen de jonge en de latere Luther. Dat wordt dan weer ingewikkeld. De jongere en de oudere Knevel. En hier kunnen we allen onze eigen naam invullen. Oudere predikanten, bekend met veertig of vijftig jaar ontwikkeling, nemen in elke gemeente bijna waar dat alles stroomt. Ook in die gemeenten die zich verbonden weten met ons blad. Zij kunnen soms geducht last hebben van hun herinneringen, toen het in die gemeente nog zo heel anders was.

De vissen

Velen zullen opmerken dat het niet anders kán. De tijd gaat verder. We stromen mee..... Op theologisch terrein zijn er (geweest), die hebben gemeend dat ook God Zich aansluit bij de ontwikkelingen van de tijd. Het Pantheïsme als wijsgerige stroming stelt: God is het zijn der dingen zelf. Conclusie: tob niet over alle verandering; het moet zo gaan.

Maar zo denken niet alle vissen. De apostel Johannes ook niet: "Geliefden, geloof niet een iegelijken geest, maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn; want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld" (1 Joh.4:1).

Het is niet moeilijk om zulke dringende waarschuwingen met vele andere plaatsen uit Gods Woord aan te vullen. Paulus: "Ik verwonder mij, dat gij zo haast wijkende van degene, die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot een ander Evangelie; daar er geen ander is; maar er zijn sommigen, die u ontroeren, en het Evangelie van Christus willen verkeren. Doch al ware het ook, dat wij, of een engel uit den hemel u een Evangelie verkondigde, buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt" Gal.1:6-8). Een ander evangelie, een ander Godsbeeld, een andere Jezus! Let op het woord van de Heere Jezus Zelf: "Want er zullen valse christussen, en valse profeten opstaan, en zullen tekenen en wonderen doen, om te verleiden, indien het mogelijk ware, ook de uitverkorenen" (Mark.13:22).

C.S.L. Janse schrijft over dit onderwerp in de Saambinder: "Opvallend is wel dat thans in de brede Gereformeerde gezindte geluiden te horen zijn die doen denken aan de naoorlogse doorbraakpleidooien. (...) Ook op dit punt moeten we constateren dat met een zekere tijdsvertraging gedachtegangen binnensluipen, die nog door een vorige generatie op principiële gronden zijn afgewezen". Nog enkele zinnen: "Mensen zoeken het graag zelf uit en willen hun eigen keuzes maken. Juist buiten de traditionele kaders ziet men allerlei taken

liggen". Beseft men dat? "Dat zou toch moeten betekenen dat men niet zo makkelijk kan samenwerken met mensen die afwijzend staan ten opzichte van de Gereformeerde leer. Of is het zout al lang smakeloos geworden?" Het speelt ook binnen de Gereformeerde zuil dus. In hoeveel tijden en plaatsen en gemeenten is deze strijd tegen de tijdgeest niet al eeuwenlang gestreden, terwijl de slijtageslag gewoon doorging? Bedenk dan dat mensen als Calvijn en de Cock en Kuyper juist niet meegingen en een tegengestelde beweging hebben gemaakt. Weer het verhaal van die vissen. De overtuigingskracht van hen werd juist gestaald door de tegenstroom. Luther zei over de kern van de zaak: "Hier sta ik, ik kan niet anders" Ik merk om me heen best heel veel aardige en kerkelijke mensen, maar ik mis soms pijnlijk overtuigende karakters, die weten dat het niet anders kan. Onze tijd en onze gemeenten missen pijnlijk de geest van Paulus en Johannes. Tracht in uw leven met de hulp van de Geest des Heeren te zoeken naar een duidelijke overtuiging, want daaraan is de grootst mogelijke behoefte. Te veel mensen menen dat het ook wel anders kan.

Tenslotte iets over de eigenlijke oorzaak van alle verschuivingen: er was een stad waar het volgende gesprek plaats vond en een zekere Godsvreze o.m. opmerkte: "Het is waar, stad Mensziel was sterk en onder zekere voorwaarde, onneembaar, maar gij en de lieden dezer stad hebben haar verzwakt, en zij ligt nu open voor hare vijanden; ook is het nu geen tijd om te vleien of te zwijgen. Gij zijt het, mijnheer Vleselijke-gerustheid, die opzettelijk Mensziel beroofd hebt en hare heerlijkheid van haar hebt verdreven; gij hebt hare torens omvergeworpen; gij hebt hare poorten afgebroken; gij hebt hare sloten en grendels bedorven. En nu om mijzelf nader te verklaren: Van dien tijd af, dat gij, mijne heren van Mensziel en gij, mijnheer zo groot werden, van dien tijd af, is de Sterkte van Mensziel beledigd geworden, en nu is Hij opgestaan en weggegaan. Zo iemand de waarheid mijner woorden mocht in twijfel trekken, dan wil ik hem antwoorden door deze en dergelijke vragen: Waar is Vorst Immanuel? Wanneer heeft een man of vrouw Hem gezien? Wanneer hebt gij van Hem gehoord of enige van Zijne lekkernijen geproefd? Gij houdt nu feestmaal met dit diabolistische monster, maar hij is uw vorst niet. Ik zeg daarom, schoon de vijanden van buiten u niet tot hunnen prooi hadden kunnen maken, zo gij hadt acht gegeven, dat sedert gij tegen uwen Vorst gezondigd hebt, uwe vijanden daar binnen toch te sterk voor

u zijn geweest. Toen zei mijnheer Vleselijke-gerustheid. Foei, foei, mijnheer Godsvreze, foei; zult gij dan nooit uwe vreesachtigheid afwerpen? Zijt gij bang, dat gij van een mus zult schrikken. Wie heeft u kwaad gedaan? Zie toch, ik ben op uwe zijde, slechts zijt gij geneigd om te twifelen en ik om te vertrouwen. Bovendien, is dan deze tijd zo slecht. Een feestmaal is aangericht om vrolijk te zijn, waarom toch breekt gij, tot uwe schande en onze hindernis, zo uit in zulk ene hartstochtelijke naargeestige taal, terwijl gij zoudt eten en drinken en vrolijk zijn?

Daarop zei heer Godsvreze weer: Ik mag wel treurig gestemd zijn, want Immanuel is van Mensziel weggegaan. Ik zeg wederom, Hij is weggegaan, en gij, mijnheer, zijt de man, die Hem weggedreven hebt. Ja Hij is heengegaan, zonder dat Hij ook de edelen van Mensziel van zijn weggaan heeft gesproken, en zo dat geen teken is van Zijn toorn dan ben ik niet bekend met de manieren der godzaligheid.

En nu, mijne heren en edelen-want mijn taal is nog tot u- uwe toenemende afwijking van Hem, zette Hem gaandeweg aan om van u te vertrekken, hetgeen Hij eerst deed voor enen tijd, of gij daardoor niet misschien gevoelig zoudt gemaakt worden, en de band zou worden vernieuwd, door uzelfen te vernederen, maar toen Hij zag dat niemand opmerkte, noch deze vreselijke beginselen zijner wrake en zijns oordeels ter harte nam, ging Hij weg uit zijne plaats; en dit zag ik met mijn eigen ogen. Daarom is, nu gij zo roemt, uwe sterkte weg; gij zijt gelijk de man, die zijne lokken verloren heeft, welke te voren om zijne schouderen golfd. Gij moogt met dezen heer uws feestmaals u diets maken, en besluiten te doen als op andere tijden; maar daar gij zonder den Vorst niets doen kunt, en Hij van u weggegaan is, verander daarom uw feestmaal in zuchten en uwe vrolijkheid in geklag.

Toen de ondergeschikte Prediker, de oude heer Geweten genaamd, en die oud-Verslaggever van Mensziel was, ontstelde over hetgene gezegd werd, begon hij het aldus te ondersteunen.

Waarlijk, mijne broeders, zei hij, ik vrees dat mijnheer Godsvreze ons de waarheid zegt. Ik, wat mij aangaat, heb mijnen Vorst gedurende enen langen tijd niet gezien. Ik voor mij kan mij den dag niet herinneren. Ook kan ik mijnheer Godsvreze's vragen niet beantwoorden. Ik vrees en ben bang, dat alles slecht met Mensziel staat.

Is dit gesprek niet bekend aan allen die de Heere vrezen? Licht hier niet de breuk van al ons veranderen en aanpassen? Moet het niet in mijn hart zo klinken,

en in het uwe en onze? Zou het zo erg zijn? Maar, zo vraag ik, als dit nu eens een weergave is van onze dagen? Dan is de zaak hoogst ernstig!

"De ware vreemdelingschap wordt al-

leen gevonden in de weg van de waarachtige bekering. Dat onze bede zou zijn: Zend Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden" (C.S.L. Janse).

P. Roos

Ambtelijke praktijk

WELK EEN WOORD.

DAAROM VOLHARDING.

GODS WOORD IS NIET GEBONDEN.

2 Tim. 2:9 en 10

Eeuwige bestemming

Toen Paulus aan Timotheüs schreef zat hij in de gevangenis te Rome. Hij kon de dagen niet aftellen. Het was uitgesloten dat hij zou worden vrijgelaten. Het doodvonnis was uitgesproken. Het ging nu naar de dag van de executie. Een hele werkelijkheid. Het ging niet langs Paulus heen. Maar welk een zekerheid was er! Welk een dag zou voor hem aanbreken. Paulus gaat naar zijn eeuwig huis. Hij had geschreven aan Timotheüs: de tijd mijner ontbinding is aanstaande (2 Tim. 4:6b). Paulus denkt aan een schip. Het ligt op stoom. Het is gereed voor vertrek. Alleen de touwen moeten nog losgemaakt worden. Het duurt niet lang meer of Paulus gaat naar zijn eeuwig bestemming. Er is afvaart naar de eeuwige heerlijkheid. Hij zit niet in de gevangenis vanwege het bedrijven van zware misdaden. Hij is geen crimineel. De aardse rechter zou hem vrij moeten spreken.

Waarom gevangen?

Met overtuiging schrijft Paulus aan Timotheüs: om hetwelk ik verdrukkingen lijdt tot de banden toe (vs. 9). "Om hetwelk" ziet terug op het evangelie waarover hij reeds geschreven heeft en waar hij reeds op gewezen heeft. Nu kunnen we "om hetwelk" ook zo lezen: in hetwelk, in dienst waarvan, waarvoor, waardoor, waarom. Paulus benadrukt dat het evangelie zijn levenselement is, hij leeft eruit, hij staat erin, hij lijdt ervoor. Dit is zijn gezindheid. Staande in de dienst wil hij lijden. Willen wij ook lijden? Het lijden behoeft niet gezocht te worden. Dat vraagt de Heere niet. Maar we dienen wel te weten dat lijden om 's Heeren wil behoort tot het lijden in de wereld. We kunnen denken aan offeren voor en zelf bidden voor de lijdende mensheid in de wereld. We dienen bewogen te zijn. We dienen te denken aan wat mede-christenen, mede voorgangers ondergaan. Dat is een goede zaak, ja zelfs een geboden zaak. Maar wat hebben wij over voor de Heere en Zijn dienst?

Haat

De liefhebbers van de Heere ondervin-

den haat in welke vorm of op welke plaats ook. Bijzonder wanneer men zich niet schaamt voor de Heere en Zijn Woord. Nu moeten we onthouden, dat mensen op zich niet gehaat worden. Er zijn wetten waaraan we ons moeten houden. Maar er is haat in de wereld als het gaat over het beginsel waar men uit leeft. Wanneer Paulus de lastbrief van koning Jezus zou verscheuren, dan werd hij zeker losgelaten en gaf hem Nero een voornamen positie. Nu komt het ook voor dat men het Woord op zich niet haat. Het Woord wordt geciteerd of gelezen. De russische schrijver Tolstoj koos de bergrede als het program van een anarchistische staatkunde. De pantheïst Willem Kloos roemde de Psalmen. Bij de crematie van Jan Wolkers zei minister Plasterk dat hij dank zij Wolkers met genoegen een stuk voorlas uit de Bijbel (Prediker 12). Men zou denken dat... Vult u zelf maar in. In de samenleving laait de haat op wanneer gehoord of beleden wordt dat de Bijbel Gods Woord is.

Dat dit Woord goddelijk gezag heeft op alle terreinen van het leven. Men wil niet weten van het: zo zegt de Heere. Of: er staat geschreven. Men is te scherp of niet menslievend wanneer daar op gewezen wordt. Onze tijd is zeer gevaarlijk! Wie nu buigen wil voor het Woord en leven wil naar het Woord bemerkt tegenkating. In de wereld en zelfs ook in de kerk. Passen, aanpassen of compromissen sluiten is in de mode. Hoe men tegenover een Bijbelgetrouwe staat wordt al gezien in het voorbijgaan. Men gaat aan de ander voorbij gelijk het water voorbij Dordt. Van tegenkating wist Paulus. Hij ondervond het zelf. Het in boeien slaan was dagwerk. Bijzonder in Rome. Christenen werden behandeld als kwaaddoeners. Het bevel van de keizer moest worden opgevolgd. Christenen werden aan palen gebonden en in brand gestoken. Zij brandden als fakkels in de tuinen van de keizer. Men zegt dat Nero met vermaak reed door de brandende lanen. Paulus weet van de grote macht van de satan en dat zijn invloed merkbaar is in wereld en kerk. Voor de kerk van zijn tijd is het donker. De vervolgingen, de toestand in de kerk, laten hem niet los. Het binden op alle terreinen. In het verre Efeze staat de jonge dienaar van het Woord, namelijk Timotheüs. Op een eenzame post.

Een zwakke prediker die de schat draagt in een aarden vat. Maar wat schrijft hij! Het is de moeite waard erbij stil te staan. De opgewekte, de opgestane Koning leeft en regeert. De poorten van de hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen. De gemeente des Heeren verdwijnt niet. Want het Woord Gods is niet gebonden. Welk een waarheid.

Het ongebonden Woord

Paulus is gebonden. Maar als het gaat over het Woord van de Heere, dan is dit uitgesloten. Het Woord van God kan niemand binden. De onbegrensde macht van het Woord des Heeren is er. Het heerst. Er geschiedt wat in het Woord beschreven staat. Met nadruk heeft de Heere Christus voor Zijn kruislijden, voor Zijn verwerping, uitgesproken: de hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan, Matth. 24:35. Het sanhedrin kon Jezus' lichaam aan het kruis nagelen. Uitroepen: weg met Deze. Jezus' Woord blijft bestaan. Op de opstandingsmorgen laat de Heere zien dat Hij God is en dat het welbehagen des HEEREN door Zijn hand (van de Opgestane) gelukkiglijk zal voortgaan. Terecht wordt inde kanttkening gezegd als het gaat over 's Heeren welbehagen dat gedacht moet worden aan het werk der verlossing en het vergaderend werk door de prediking van het Evangelie. Staat er: door Zijn hand, dan moet gedacht worden aan de dienst en de macht van koning Jezus.

Door de eeuwen heen

Door de eeuwen heen wordt de ongebondenheid van het Woord gezien. Aanvallen op het Woord mogen er zijn. Felle kritiek op het Woord. Afschrijving van het Goddelijke Woord. Het luisteren naar het mensenwoord. De Heere laat zien en ondervinden wat Paulus kon, moest en wilde doorgeven. Het Woord is niet te binden. Dit geldt ook vandaag. Maar nu is het een belangrijke zaak. Wij zijn gebonden aan het Woord. Het Woord dient gehoorzaamd te worden. Maar bij de gebondenheid aan het Woord hoort ook verbondenheid aan het Woord. Wie deze houding mag hebben tegenover het volle Woord des Heeren, leeft bij en met wat in Psalm 119 geschreven staat.

Standvastigheid

Wetend dat het Woord van de Heere ongebonden is, schrijft Paulus met overtuiging: daarom verdraag ik alles om de uitverkorenen opdat ook zij de zaligheid zouden verkrijgen die in Christus Jezus is met eeuwige heerlijkheid (vs. 11). Wanneer wij nu het woord "verdragen" nader bekijken, dan betekent het:

stand houden onder. Zoals een soldaat die onder zwaar vuur ligt. Maar hij verlaat zijn post niet. Hij vecht voor volk en vaderland. Zo leeft Paulus bij de Koning en Zijn rijk. Hij wil er zich blijvend voor inzetten. Ook in de gevangenis. In de laatste periode van zijn leven. Zijn vechten is niet tevergeefs. Zijn volharding heeft een doel. Hij wil alles doorstaan en doen voor de uitverkorenen. Een woord, een uitdrukking, waar nogal aan gedacht of over gesproken wordt. Uitverkiezing! Een twistzaak! Een struikelblok! Het leidt tot lijdelijkheid. Zelfs tot onverschilligheid. Wat kan de mens doen met wat in Gods Woord staat. De uitverkiezing is geen struikelblok maar een troostbron. Was er geen uitverkiezing, dan was er geen zaligheid. Want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods. Nu moeten we niet vergeten in welk verband en levend onder welke omstandigheden Paulus dit woord gebruikt. In het woord "uitverkorenen" wil hij onderstrepen de eeuwige wil des Heeren. De blijvende liefde van de Heere. De hand van de Heere haalt uit en houdt vast. Nu en in de toekomst. Nu wil Paulus alles ondergaan in leven en sterven opdat de uitverkorenen de zaligheid zouden verkrijgen. Waarin hij ook zelf mag delen. Vandaar dat hij het woord "ook" gebruikt. De zaligheid, de verlossing, de heerlijkheid die in Christus Jezus is. Wat Christus verdiend heeft en om Zijnentwil geschonken wordt. Daarin ligt besloten de eeuwige heerlijkheid. Dat betekent: eeuwige God de

De praktijk der godzaligheid

De verzegeling met de Heilige Geest [10, slot]

De Heere gééft degenen die Hij zalig maakt wel alles op één en dezelfde dag. Maar Hij léért hen niet alles op diezelfde dag. Dat ongeveer was het laatste dat ik in mijn vorige artikel schreef. Het was naar aanleiding van de constatering hoe de Bijbel spreekt over de verzegeling met de Heilige Geest. Ze is het deel van allen die de verschijning van de Heere Jezus in onverderfelijkheid hebben liefgekegen. Door het waarachtige geloof, dat God de Heilige Geest in hen werkte, zijn ze de Heere Jezus Christus ingelijfd en zo hebben ze deel gekregen aan Hem en aan al Zijn schatten en gaven. Het is door de genade van het ware geloof dat een Adamskind met Christus wordt verenigd, zodat hij in plaats van in de 1^e Adam nu in de 2^e Adam, in Christus, is en Christus in zijn hart woont door het geloof. De apostel Paulus gebruikt voor het wonder van deze heilswelddad in zijn Romeinenbrief een heel aanspre-

Heere zien en leven. Zonder zonde en strijd.

Overdenking

Nog even ter overdenking. Het schrijven van Paulus kan de indruk geven dat hij door zijn houding iets kan doen tot de zaligheid van de uitverkorenen. Zo moeten wij zijn woorden niet lezen. Wat de kanttkening vermeldt is juist. Als het gaat over het verkrijgen van de zaligheid lezen we terecht: door zijn verdragen meent Paulus niet voor de uitverkorenen te kunnen voldoen tot hun verzoening met God want dat heeft Christus alleen en volkomenlijk gedaan, maar tot stichting en versterking van het geloof. Wanneer Paulus het heeft over de eeuwige heerlijkheid dan wil ik graag doorgeven wat Calvijn in zijn commentaar schrijft.

Calvijn

Met eeuwige heerlijkheid. Dit is het doel van het heil, dat wij in Christus verkrijgen. Want ons heil is: voor God te leven. Wat begint bij onze wedergeboorte. Het wordt echter voltooid door onze volkomen bevrijding wanneer God ons onttrokken aan de moeiten van het sterfelijke leven verzamelt in Zijn Koninkrijk. Bij dit heil komt het deelgenootschap aan de hemelse ja zelfs goddelijke heerlijkheid. Dus om de genade van Christus te vergroten heeft hij het woord "eeuwige heerlijkheid" toegevoegd aan het heil.

M.C. Tanis

Geloven in de kracht van mensen

Het Humanisme maakt reclame. Voor zichzelf. Via de STER kunnen we geregeld horen hoe onze aandacht gevraagd wordt. En onze steun. Want anders is dat Humanisme - en zo wordt het dan geformuleerd - "aan de goden overgeleverd". En dat zou natuurlijk niet zo best zijn.... Het Humanisme zit dus een beetje in de penarie. Laten de mensen het dan in de steek? Waar ben je dan nog Humanisme voor?

En toch blijft het "geloven in de kracht van mensen". Voorwaar, een groot geloof. Een buitengewoon groot geloof. De geschiedenis van eeuwen laat ons overduidelijk weten hoe minimaal die kracht van mensen is! De kracht om vrede en gerechtigheid op aarde te vestigen; om de problemen van de oorlog op te lossen en conflicten te voorkomen; om de dood te overwinnen; om misdaden te voorkomen en het leven der mensen in goede tucht te houden; om terreur te bedwingen en mensen in vredelievende wezens te herscheppen. Bepaald indrukwekkend zijn die resultaten van de kracht van mensen niet! Maar toch zullen we erin blijven geloven. We hebben toch geen andere keus? Want stel eens voor dat we echt "aan de goden zouden zijn overgeleverd"? En het geloof van de christen - is dat net zo groot? Ach wat! Geconfronteerd met een menigte problemen in het leven om hem heen alsook in zijn eigen leven is hij zo vaak verslaagd en in twijfel gebracht. Jesaja hoort het Israël zeggen: 'Mijn weg is voor de Heere verborgen' (Jes. 40:27). Deze en navenante klachten worden herhaald en herhaald, altijd weer. Geloven in de kracht van mensen? Onbestaanbaar. Zelfs geloven in de kracht van God lijkt soms onmogelijk. Het geloof is vaak zo klein, zo zwak. Heeft het niet keer op keer een bemoediging en ondersteuning nodig? Moet niet ervaren worden, dat God toch weer de moeden kracht geeft? Maar dan is het Zijn (!) kracht. En ja, geloven in die kracht - dat geeft dan weer lucht.

Als het dan maar echt geloof is. Want ik zie toch ook weer heel wat christenen die net als het Humanisme geloven in de kracht van mensen. Die op hun eigen verstand vertrouwen. Of hun eigen ervaring. Of hun eigen vroomheid. Of hun bekering. Of zelfs hun geloof. Dan zeggen ze: Ik heb zo'n steun aan mijn geloof. Is dat zo? Geeft mijn geloof mij kracht? Of is Hij het, in Wie ik geloven mag, omdat Hij Zijn Woord heeft gegeven? Het wordt tijd dat we temidden van alle gevoelsgodsdienst van onze tijd weer het onderscheid leren tussen het voorwerp en het onderwerp van het geloof. Begrijpt u dat?

P. den Butter

kend beeld. Het is het beeld van de tak die afgesneden wordt van de ene boom en ingebracht wordt in de andere boom. De gelovigen in Rome zijn "afgehouden uit de olijfboom die van nature wild was" en ze zijn "tegen nature in de goede olijfboom ingeënt" [Rom. 11: 24]. Die goede boom is niemand anders dan Christus, zoals Matthew Henry in zijn commentaar zegt: "Dat is toepasselijk op een zaligmakende vereniging met Christus. Allen die door een levend geloof in Christus zijn ingeënt, hebben deel aan Hem, gelijk de takken deel hebben aan de wortel en ontvangen uit Zijn volheid." Gewezen zou nog kunnen worden op wat de Heere Jezus zegt over de ware Wijnstok - dat is Hij Zelf immers - en de ranken die in Hem zijn en die door Hem vrucht dragen [Joh. 15]. Wie in de oude Adam is, en dat is ieder van nature, bezit alles wat van Adam is: de zonde en de vloek, de dood en het verderf. Maar wie door genade is overgegaan van de oude Adam in de nieuwe Adam, heeft deel aan alles wat van deze

tweede Adam is: het leven en de gerechtigheid, zaligheid, vrede en troost. En zou tot die schatten en gaven ook niet de Geest van Christus behoren, die Hij voor de Zijnen heeft verworven?

Zou dan ook de verzegeling met die Geest niet het deel zijn van allen die Christus toebehoren? De vraag stellen, is haar beantwoorden. "Al het Mijne is het uwe...", zo voegt deze Bruidegom Zijn bruid toe. "Want alles wat van u is, heb Ik op mij genomen." Het is wat Luther noemt "de zalige ruil."

ingeënt

Maar nu wil ik aanhaken bij wat ik eerder schreef. Wel is met de gave van het ware geloof alles geschonken. Christus is mij geschonken – en met Hem wijsheid van God, rechtvaardigheid, heiligmaking en volkomen verlossing. Het betreft de nieuwe staat van het geestelijke leven waarin ik me door genade ten opzichte van de Heere bevind. Maar de stand van dat nieuwe leven is een andere zaak. De tak van de oude, wilde olijfbom die in de goede olijfbom is ingeënt, moet nu ook de sappen uit die goede boom gaan trekken. O jazer, ze behoort geheel tot die goede boom.

Maar nu moet ze ook vruchten gaan dragen uit de boom waartoe ze behoort. Nog eens wijs ik op Johannes 15. Let op wat de Heere Jezus zegt. "*Gijlieden zijt nu rein om het woord dat Ik tot u gesproken heb.*" Dat is (om het zo te zeggen) de staat van de rank die in de wijnstok is. Maar dan volgt een woord dat betrekking heeft op haar stand: "*Blijft in Mij en Ik in u. Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zo zij niet in de wijnstok blijft, also ook gij niet, zo gij in Mij niet blijft.*" Welnu, dat zou ik willen toepassen op de gave van de verzegeling met de Heilige Geest der belofte, zoals Paulus daarover spreekt in zijn brief aan de gemeente van Efeze. Die gave is in beginsel ieder geschonken die door het geloof Christus is ingelijfd. Want het is Zijn Geest door Welke de band met Hem is gelegd. En het is Zijn Geest die het geloof in mijn hart heeft gewerkt. Veel, ja alles wat nodig is, is in Christus ontvangen.

Maar nu gaat diezelfde Heilige Geest in de oefening van het leven des geloofs deze weldaden ook nader uitwerken en in de bewustheid van de ziel schenken en toepassen.

In Efeze 1 hebben we gelezen dat Gods kinderen van eeuwigheid zijn uitverkoren. Die weldaad is hun deel. Maar het is de Heilige Geest die daarop in meerdere of mindere mate ook zicht geven gaat. Als ze namelijk geloof leren oefenen op een beloftewoord als dit: "*Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde. Daarom*

heb Ik u getrokken met goedertierenheid" [Jer. 31: 2].

In Efeze 1 hebben we ook gelezen dat Gods kinderen deel hebben aan de vergeving van hun misdaden, namelijk de verlossing door het bloed van Christus. Die weldaad is onmiskenbaar hun deel. Maar om daarvan de troost en daaruit de vrede te hebben, is het geloof nodig, het geloof dat Gods Geest oefenen doet. Namelijk dat "*niet alleen anderen maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is*" door de verdienste van Christus. Alleen in die weg ontvang ik vrede bij God vanwege de rechtvaardiging door het geloof.

de Geest getuigt

Zo geldt het ook de weldaad van de verzegeling met de Heilige Geest. Die is het deel van al Gods kinderen, zoals we zagen. Vanaf hetzelfde ogenblik als dat ze de toevlucht tot de gerechtigheid en de zaligheid van Christus namen. Gods beloften waaraan ze zich op hoop tegen hoop vastklampten, zijn verzegelde beloften, verzegeld door de Heilige Geest. Maar nu is het dezelfde Heilige Geest die in het nadere onderwijs dat Hij geven gaat, hierop meer en beter zicht gaat geven. Dan namelijk als Hij in de strijd en de nood van Gods kinderen ze zetten gaat op de vaste grond van Gods beloften. Als Gods Geest namelijk, om het met een woord van de apostel Paulus te zeggen, getuigen gaat in mijn hart: "*Dezelfde Geest getuigt met onze geest dat wij kinderen Gods zijn*" [Rom. 8: 16]. De Heilige Geest die de auteur van Gods Woord is, de Heilige Geest die het geloof in Gods Woord wekt, die Geest overtuigt ook van de waarheid en de betrouwbaarheid van dat Woord van God. Zo maakt Hij het getuigenis van Gods Woord tot een persoonlijk getuigenis in mijn hart en leven.

Anderen kunnen mij zeggen dat het Woord van de Heere waar is, maar dat heeft geen blijvende kracht. Ik kan proberen mezelf tot de hoogte van het vertrouwen op de Heere te brengen. Maar het zal me niet baten. Zeker niet wanneer ik me in geestelijke nood bevind. Als de boze mij influistert dat ik geen heil bij God heb. Of als ik, onder de indruk van de heiligheid van de Heere, mijn eigen schuld en zonde moet inleven. Als mijn geweten mij aanklaagt dat ik tegen al Gods geboden heb gezondigd en dat ik me van mijn onheiligheid niet verlossen kan. Dan helpt het getuigenis van mijn eigen geest niet. Maar als nu Gods Geest gaat medegetuigen. Als Hij het Evangeliewoord in Zijn goddelijke hand neemt en als Hij het mij te binnenbrengt. En zo de troostvolle toezeggingen van

de Heere aan mijn hart verzegelen gaat, dan grijpt het geloof dat Woord aan. En dan is het voor mijn besef opnieuw een waarachtig Woord.

Een kracht van God tot zaligheid, waarop ik mij verlaten kan. Wie zal dan beschuldiging inbrengen tegen Gods uitverkorenen? Dan kunnen ze het wel doen: de duivel, mijn geweten, Gods eigen Wet zelfs, of wie dan ook. Maar dan geeft de Geest der verzegeling het mij openlijk te getuigen: "*Dit weet ik, dat God met mij is. Wat zal de mens mij doen?!*" En het loopt uit op de lofverheffing: "*In God zal ik het Woord prijzen. In de Heere zal ik het Woord prijzen...*"

Het is in dit verband dat ik een artikel uit de Dordtse Leerregels aanhaal, dat rijpe belijdenisgeschrift, juist als het om deze dingen gaat: "*Van de bewaring der uitverkorenen tot de zaligheid en van de volharding der ware gelovigen in het geloof, kunnen de gelovigen zelf verzekerd zijn en ze zijn het ook, naar de mate van het geloof waarmee zij zekerlijk geloven, dat zij zijn en altijd blijven zullen ware en levende leden der Kerk, dat zij hebben vergeving der zonden en het eeuwige leven*" [III/IV, 9].

Opvallend: onze vaders noemen in dit verband: de hoop op het eeuwige leven. Dat is geheel in overeenstemming met de woorden van de apostel Paulus als hij de Efeziërs vermaant: "*... en bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door welke gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing*" [4: 30]. Hier dus ook. Het perspectief is toekomstgericht. Het verzegelende werk van de Heilige Geest is een weldaad, geschonken in de gebrokenheid van dit tijdelijke leven. Maar uiteindelijk gericht op de heerlijkheid die zal volgen, de dag der verlossing.

Aan het begin van deze serie artikelen noemde ik enkele keren de naam van wijlen ds. I Kievit. Ik wil nu besluiten met het slot van zijn preek over Efeze 4: 30, ooit gepubliceerd in het Gereformeerd Weekblad. "*De verlossing krijgt haar volle beslag in de jongste dag als de bazuin zal blazen. De dag bij uitnemendheid, de dag der verlossing. En dat alles door de Verlosser Jezus Christus. Daarom is de Geest ten zegel ook in de hemel als waarborg van die dag van Jezus' toekomst, in de verlostte schare. (...). Zo dan, vertroost elkander met deze woorden en sta er naar om uw roeping en verkiezing vast te maken. Kent gij deze geestelijke werkelijkheden niet? Haast u dan om uws levens wil. Want ook de mond van de put zal worden gesloten en zo zien wij in de toekomst: een nacht zonder dageraad en ... een dag zonder avond. Maranatha!*"

J.M.J. Kievit

De derde synodeweek

Wie een beetje geïnteresseerd is in het kerkelijke leven, leest graag de verslaggeving van de Generale Synode. Als je daar zelf deel vanuit maakt, ben je benieuwd hoe het in de krant staat. Iedere journalist heeft zijn eigen stijl.

Dat geldt ook voor mijn persoon. Ik ben geen journalist, maar synodeafgevaardigde. Mij is gevraagd door de redactie om de derde synodeweek te verslaan. De eerste twee weken zijn weergegeven door ds. H. Korving.

Nu neem ik de pen van hem over. Daarbij beperk ik mij tot de onderdelen die niet in comite zijn behandeld. Comitestukken zijn niet openbaar. Op integere wijze heeft de synode deze stukken, die dikwijls over personen en financiële zaken gaan, afgehandeld. Dit heeft bijna de helft van de derde synodeweek in beslag genomen.

De rest van de tijd hebben we ons gebogen over de volgende zaken:

Echt Christelijk Gereformeerd?

Opnieuw kwam het rapport van deputaten radio- en televisiediensten aan de orde. Dit keer betroffen het twee voorstellen, die de herkenbaarheid van deze diensten raakten en wie er nu eigenlijk verantwoordelijkheid dragen voor de vorm en de inhoud ervan.

Het was br. Baan uit Middelharnis die een voorstel deed om in het besluit vast te leggen dat de diensten een echt Christelijk Gereformeerd karakter moeten dragen.

Hij citeerde daarbij uit een catechisatieboekje van ds. J. H. Velema, om aan te geven wat hij daaronder verstaat. Ik wil u dat citaat niet onthouden.

1. Wat is Christelijk Gereformeerd?

Christelijk Gereformeerd is staan in de voortzetting van de kerk der Reformatie en der Afscheiding.

2. Waar gaat het praktisch in ons Chr. Gereformeerd-zijn om?

In de praktijk gaat het in ons Chr. Gereformeerd-zijn om de handhaving en beleving van het schriftuurlijk-confessioneel beginsel onzer kerken.

3. Welke punten moeten krachtens dit schriftuurlijk-confessioneel beginsel nadruk krijgen?

Krachtens dit schriftuurlijk-confessioneel beginsel moet nadruk gelegd worden op:

- De kennis van zonde en ellende niet als grond voor, maar als weg tot verlossing.

- De in het christenleven steeds doorgaande kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid.
- Het werk van de Drieënige God tot verlossing: de Vader, Die de verlossing beschikt; de Zoon, Die de verlossing verwerft en de Heilige Geest, Die de verlossing bedient.
- De rijkdom van Christus als Profeet, Priester en Koning in de verwerving en toepassing der zaligheid tot rechtvaardiging en heiliging.
- De uit dit alles voortvloeiende persoonlijke-geestelijke-levende betrekking, waarin iedere zondaar moet staan tot de Heere.

4. Zijn dit aparte leerstukken?

Dit zijn geen aparte leerstukken; ze zijn in Schrift en belijdenis gegeven, maar ze moeten volop functioneren in prediking en geloofsleven

5. Waar kan onze kracht als Chr. Geref. Kerken alleen maar liggen?

Onze kracht als Chr. Geref. Kerken kan alleen maar liggen in de schriftuurlijke, geestelijke predikingen een kerkelijk- en geloofsleven dienovereenkomstig.

De beoogde toevoeging om aan deze diensten een Chr. Geref. karakter te geven is op kerkordelijke gronden afgewezen. Wel werd het voorstel van ds. A.A. Egas verwerkt om deputaten op te dragen te bevorderen dat bij de uitzending voor kerkdiensten wordt vermeld dat de plaatselijke kerkenraad verantwoordelijk is voor de inhoud van de dienst.

Eredienst

De synode heeft besloten drie nieuwe formulieren vrij te geven, twee doopsformulieren en een huwelijksformulier. Nadrukkelijk is gesteld dat ze niet bedoeld zijn om de oude klassieke formulieren te vervangen. De bestaande formulieren worden gezien als regel en de nieuwe ter variatie. Rond het nieuwe huwelijksformulier ontstond een discussie over de passage "het hoofd zijn van de man" en "het onderdanig zijn van de vrouw". Gelukkig hield de meerderheid van de synode vast aan deze notities. Er is nog geen besluit genomen over de twee nieuwe concept-avondmaalsformulieren. Verschillende afgevaardigden legden hun vinger bij het deel over de waarachtige zelfbeproeving. Ze vonden dat dit mager aan de orde kwam. Het tweede avondmaalsformulier (vieren-de) werd getypeerd als een aansluiting op de behoefte aan ervaring. Dit ten koste van het onderwijzende element inzake het karakter van het sacrament.

De beslissing over deze formulieren moet de synode nog nemen.

Eenheid

Als ergens onze verscheidenheid blijkt, dan is dat vooral in het gesprek van de synode over de eenheid naar voren gekomen. Vooral de verhouding met de GKV (Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt) roept veel reactie op. Binnen deputaten eenheid waren twee tegenstrijdige voorstellen, die vooral het al of niet invoeren van het federatief groeimodel betrof. De commissie heeft een poging gedaan om met een eensluidend voorstel te komen. Dat is grotendeels overgenomen door de synode. De synode heeft een duidelijk besluit genomen om het federatief groeimodel niet in te voeren. Dit heeft z'n weerslag op de landelijke samenwerking met de GKV. Wel blijft er volop ruimte om tot plaatselijke samenwerking te komen. Verder is er gesproken over de samenwerking met de Gereformeerde Bond. Uit onderzoek blijkt dat er plaatselijk weinig van de grond komt. De synode roept in haar besluit op dit te intensiveren, bijvoorbeeld op missionair- en diaconaal gebied. Nieuw is de beslissing om te onderzoeken of we in de toekomst kunnen komen tot kanselruil met de HHK (Hersteld Hervormde Kerk). Met de Gereformeerde Gemeenten zullen de gesprekken voortgezet worden en de Nederlands Gereformeerden kunnen ook weer een uitnodiging van deputaten verwachten. Uit alles blijkt dat dit deputaatschap veel werk heeft. Beleven we de breuk wel? De gebrokenheid en verdeeld van de kerk is onze schuld. Wat gaan we er toch weinig gebukt onder. De HEERE zij ons genadig.

NBV

De discussie rond de NBV (Nieuwe Bijbelvertaling) is tot een afronding gekomen. Er waren globaal genomen drie visies: vrijgeven, ontraden, niet vrijgeven. Het is "met klem ontraden" geworden. Hierdoor is de onduidelijkheid omtrent het woord "onttraden" weggenomen. Het mag dan ook helder zijn dat de NBV niet voor het gebruik in de kerken is vrijgegeven. Bovendien is besloten om d.m.v. kerkvisitatie in gesprek te gaan met die gemeenten, die de NBV reeds gebruiken. Dit gesprek zal dan gevoerd moeten worden in het licht van de beslissing van de G.S. 2007. Er ligt een goed studierapport over de NBV op tafel. Daardoor kon de G.S. tot een gefundeerd oordeel komen over de bruikbaarheid en betrouwbaarheid van de NBV. Daaruit is voldoende gebleken dat de NBV "een niet genoegzame betrouwbare vertaling is". Dit rapport zal allereerst voorgelegd worden aan de verantwoordelijken van de NBV. Daarnaast zal

er goed leesbare brochure de kerken ingaan om een goed en grondig oordeel te kunnen vormen over de NBV. Neem daar kennis van. Uit de discussie is gebleken dat gevoelsargumenten een grote rol spelen, terwijl grondig onderzoek geboden is. We dienen stevig in onze schoenen te staan om "nee" te zeggen ten de NBV.

Homofilie

Een gevoelig onderwerp. Er lag een instructie van de P.S. van het Noorden op de tafel van de synode, waarin gevraagd werd om een studietoelichting te benoemen. Deze commissie zou zich moeten buigen over allerlei vragen die spelen inzake de problematiek van de homofilie en homoseksualiteit. Gevraagd wordt om een Schriftuurlijke visie over deze materie, met inachtneming van hetgeen op dit punt binnen onze kerken als het Schriftuurlijk standpunt heeft gegolden, zoals ondermeer blijkt uit de acta van de G.S. van 1986. Aldus is ook besloten. Het rapport zal binnen het raam van de gereformeerde schriftbeschuwing een kerkelijke uitspraak over homofilie en homoseksualiteit opstellen en pastorale handreiking doen richting de homofile leden van de gemeente.

Allerlei

Verder hebben we gesproken over het werk van de klachtencommissie inzake misbruik van pastorale en andere kerkelijke gezagsrelaties; het werk van OB en A (Financiële steunaanvraag van gemeenten); Diaconaat is aan de orde gekomen, besloten is dat de februari-collecte niet valt onder de omslag van deputaten diaconaat, verder wordt er gezocht naar een samenwerking met deputaten evangelisatie. Hiermee heb ik de hoofdzaken samengevat, in de hoop dat u een indruk hebt gekregen van de derde synodeweek. We hopen D.V. 11 december nog een dag bijeen te komen en volgend jaar op 28 mei. Daarna zal de synode Sliedrecht-Bethel 2007 afgesloten worden.

K. Visser

Boekbespreking

Ds. P. van Ruitenburch, Even praten, brieven aan kinderen, gebonden, 71 blz., € 9,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 976-90-331-2088-6. In dit boekje wordt op een aansprekende manier geschreven over zaken die belangrijk zijn voor kinderen. Aan het slot van elk stukje worden een paar teksten uit de

Bijbel weergegeven. Zo wordt er over het horloge ondermeer het volgende geschreven (blz. 18): "Omdat God de tijd gemaakt heeft, is tijd dus altijd Gods tijd. Daarom kunnen wij niet maar met onze tijd doen wat we willen. Als we een dag of een uur vrij zijn, moeten we ons maar afvragen wat we met die tijd zullen doen. Je mag iets leuks doen, maar we hebben tijd vooral gekregen om anderen te helpen, om iets goeds te lezen, om te bidden en in de eerste plaats de Heere te zoeken. Onze tijd is genadetijd. Er staat in de Bijbel dat elke dag een 'dag der zaligheid' is. Dat betekent dat de Heere nog tijd geeft voor bekering. Als we nog precies dezelfde zijn als toen we geboren waren, zit er heel veel niet goed tussen God en ons. Gelukkig krijgen we nog tijd om tot een oplossing te komen. Wat zou het mooi zijn als het weer goed was tussen jou en God. Als jij de Heere zou mogen kennen. Ik zou zeggen: luister goed 's zondags in de kerk hoe het weer goed kan komen. Lees je Bijbel in de hoop dat je Christus mag zien. We moeten Gods tijd goed besteden." Als het gaat over de eigen kamer lezen we het volgende (blz. 22): 'Je kamer is best leuk. Is dat met die andere kamer van je ook zo? Ik bedoel de kamer van je hart. Ik kan niet in die

Als je leraar wilt worden, moet je in Gouda zijn

Driestar educatief dat is duidelijk

Je zoekt een hbo-opleiding waarin je de Bijbelse principes herkent. Wat je inspireert, zijn de relaties die je aangaat met leerlingen in je toekomstige beroep als leraar. Daarnaast zoek je vakinhoudelijke uitdaging tijdens je studie.

Kom naar een voorlichtingsmoment om ons te ontmoeten!

AGENDA

9 januari:	Open Avond	Leraar Voortgezet Onderwijs
22 januari:	Open Avond	Deeltijd PABO en Pedagogiek
8 maart:	Open Dag	Alle opleidingen



Driestar educatief

Voor vitaal christelijk onderwijs

zie www.driestar-educatief.nl/hogeschool

LEERAAR BASISONDERWIJS (PABO)

LEERAAR VOORTGEZET ONDERWIJS

PEDAGOGIEK

Bonisa

Z E N D I N G



**Extra
Noodhulp
Watersnood
CHINA**

Hulp die aankomt

In het DaBiShan berggebied zijn duizenden mensen zwaar getroffen door overstromingen.

Akkers ondergelopen, oogst verloren gegaan. De extreme wateroverlast veroorzaakt diep persoonlijk leed. Extra noodhulp naar het rampgebied is urgent.

**Help mee!
Hulp komt aan!**

Postbank 31.555.32 o.v.v. Overstroming
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse

Voedselhulp komt aan in het overstromingsgebied. Ter plekke wordt een dankdienst gehouden. De schade van de ramp is enorm. Bonisa heeft € 20.000,- extra beschikbaar gesteld voor hulp aan slachtoffers. Zullen de Chinese christenen niet tevergeefs naar uw hulp uitzien? "... geeft zij hen te eten."

www.bonisa.nl
0252 - 41 82 69

Najaarsactie SEZ



Actiedoel:
distributiepunten voor lectuur
op Cuba.

Betaalt u mee?
Giro 95200
Bank 3019.57.363
t.n.v. SEZ,
Veenendaal



Misión Evangélica Holandesa para España

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 0184 - 61 55 43
e-mail: sez@klikSAFE.nl

www.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.



Zorgboerderij Schoonhoven biedt op kleine schaal dagbesteding en naschoolse opvang voor mensen met een matige tot lichte verstandelijke beperking en/of psychosociale problematiek.

Samen met de deelnemers werken wij o.a. aan de volgende activiteiten:

- * handnijverheid (vogelhuisjes maken, taart bakken)
- * dierv verzorging

- * groente- en fruitteelt
- * onderhoud houtwallen

zorgboerderij

Schoonhoven



Fam. A.C. Geerts - van de Pol
Telefoon: (0318) 42 01 45

E-mail: dacschoonhoven@klikSAFE.nl
Dijkgraaf 42a 6721NL BENNEKOM

Wij zijn nog op zoek naar enkele gemotiveerde deelnemers!
Heeft u interesse, bel / mail gerust of vraag een informatiebrochure aan.
Activiteiten worden m.b.t. de kwaliteitszorg in
samenwerking met 'de Schutse' te Kesteren uitgevoerd



Friedensstimme

Evangelisatie en Bijbelverspreiding in de voormalige Sovjet-Unie

"...totdat
Hij komt..."

Gebarentaal

...is nodig om het Evangelie aan doven duidelijk te maken. Veel woorden uit de Bijbel zijn in de gebarentaal echter onbekend.

Met een elektronisch verklarend woordenboek willen onze Russische broeders hier verandering in brengen. Voor ontwikkeling en realisatie is een begroting opgesteld. Deze is te vinden op

www.friedensstimme.nl



Postbus 15 | 2800 AA Gouda | TEL. 0182 - 538 544 | GIRO 41 32 334

kamer kijken, maar de Heere wel. Hij weet precies wat we willen, denken en doen. Je kunt op je kamer misschien wat verstoppert. Voor de Heere kun je echter niets verbergen. Hij leest je gedachten. De Heere ontdekt alles in je hart. Dingen die je eigenlijk niet had willen laten zien, maar ook dingen die je zelf nog niet gemerkt had. Het is in die kamer maar een vreselijke rommel en het stinkt er. Wat erger is: we hebben de duivel binnengelaten." Over een begrafenis lezen we het volgende (blz. 66 en 67): 'De persoon die begraven werd, kan Gods Woord niet meer lezen en niet meer tot God bekeerd worden en jij nog wel! Ik hoop dat je daar heel blij mee bent. Jij leeft nog. Jij mag nog naar de kerk en God zoeken. Wat een ontzettend verschil. Ik begrijp je verdriet wel, maar denk nu ook even aan jezelf. Zoek de Heere voor het te laat is.'

Algemene berichten

Presentatie DJW-reizen 2008

Stichting Dienstverlening Jongeren Wereldwijd (DJW) zal op 12 januari 2008 om 13:30 uur in de Chr. Ger. Bethelkerk, Spanjaardsgoed 7 te Veenendaal een presentatie geven van de DJW-reizen die voor de zomer van 2008 op stapel staan. Een vakantie met DJW betekent:

- concreet helpen waar hulp nodig is door de handen uit de mouwen te steken
- contact maken met christenen in een ander deel van Gods schepping.

De bestemmingen voor deze bijzondere werkvakanties variëren van Venda, Botswana en Egypte in Afrika tot het Zuid-Amerikaanse Brazilië en de Europese landen Frankrijk, Moldavië en Tsjechië. Aan deze lijst kunnen wellicht ook nog andere bestemmingen worden toegevoegd.

Dus ben je tussen de 18 en 25 jaar en wil je je vakantie wel eens op een andere manier invullen? Kom dan naar de presentatie in Veenendaal!

Voor meer informatie of het aanvragen van folders:

Pieter Wolters

Koene Parmentierlaan 9
9269 VP Veenwouden

Tel. 0511-472922. :

E-mail: info@djw.cgk.nl

Website: <http://www.djw.cgk.nl/>

Jeugdwerk is er niet voor niets!

Een donateur maakt jeugdwerk
blijvend mogelijk, doet u mee?

**Voor 2007 nog tekort
van € 15.000!'**

Giro 78.32.690 • Bank 65.38.98.053
t.n.v. penningmeester LCJ te Veenendaal

Meldt u aan via donateur@lcj.nl

Actie: v.a. € 20.- ontvangt u GRATIS

'Met open mond' thuis!

www.lcj.nl • info@lcj.nl

T 0184 417828

LANDELIJK CONTACT JEUGDVERENIGINGEN



CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERKEN (LCJ)

